

Економіка галузей сільського господарства

УДК 334.73:631.115.11:338.432.2(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.21398051>

**Аналіз ефективності функціонування сільськогосподарських
обслуговуючих кооперативів України**

Хорішко Андрій Михайлович,

здобувач наукового ступеня доктора філософії

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

<https://orcid.org/0009-0006-4457-2504>

Томілін Олексій Олександрович,

д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і
туризму

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-6454-1154>

Прийнято: 22.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. Метою дослідження є аналіз ефективності функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України та удосконалення методичного підходу до її оцінювання. Проведено аналіз діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у 2023–2025 роках, досліджено динаміку їх розвитку та оцінено ефективність використання трудових, матеріально-технічних і фінансових ресурсів. Проаналізовано продуктивність праці, фондівіддачу та віддачу пайового

капіталу як основні показники економічної діяльності кооперативів. Встановлено неоднорідну динамку показників: зниження продуктивності праці та фондівіддачі у 2024 році з подальшим частковим відновленням у 2025 році при одночасному зростанні віддачі пайового капіталу. Запропоновано авторський показник — коефіцієнт кооперативної активності, який характеризує рівень залучення членів кооперативів до господарської діяльності. Удосконалено методичний підхід до комплексного оцінювання ефективності функціонування кооперативів шляхом розроблення інтегрального індексу, що об'єднує ключові економічні та організаційні показники. Результати інтегральної оцінки засвідчили зниження загальної ефективності у 2024 році та її відновлення у 2025 році до рівня, що незначно перевищує базове значення. Додатково встановлено, що найбільш чутливими до змін зовнішніх умов є показники продуктивності праці та фондівіддачі, тоді як віддача пайового капіталу демонструє відносну стабільність. Отримані результати підтверджують доцільність використання інтегрального підходу для оцінювання ефективності діяльності кооперативів. Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування запропонованого методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень щодо підвищення ефективності їх функціонування. Наукова новизна полягає в удосконаленні методичного підходу до комплексного оцінювання ефективності діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів шляхом розроблення інтегрального індексу, який, на відміну від існуючих підходів, дозволяє одночасно враховувати економічні та організаційні складові їх функціонування, забезпечуючи більш обґрунтовану оцінку результативності використання ресурсного потенціалу.

Ключові слова: кооперація, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, кооперативний рух, кооперативні відносини, кооперативна зайнятість, агропромислове виробництво.

Analysis of the Performance of Agricultural Service Cooperatives in Ukraine

Andrii Khorishko,

PhD Student, Poltava State Agrarian University, Poltava, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0006-4457-2504>

Oleksii Tomilin,

Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Finance,
Economic Research and Tourism, Poltava State Agrarian University, Poltava,
Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-6454-1154>

Abstract. *The aim of the study is to analyze the efficiency of functioning of agricultural service cooperatives in Ukraine and to improve the methodological approach to its assessment. The activity of agricultural service cooperatives in 2023–2025 is analyzed, the dynamics of their development is examined, and the efficiency of using labor, material-technical, and financial resources is evaluated. Labor productivity, return on assets, and return on share capital are analyzed as key indicators of the cooperatives' economic performance. A heterogeneous dynamics of the indicators is identified, namely a decline in labor productivity and return on assets in 2024 followed by partial recovery in 2025, along with a simultaneous increase in return on share capital. An author's indicator—the cooperative activity coefficient — is proposed, which characterizes the level of members' involvement in cooperative economic activity.*

The methodological approach to comprehensive efficiency assessment is improved through the development of an integrated efficiency index, which combines key economic and organizational indicators. The results of the integrated assessment show a decline in overall efficiency in 2024 and its recovery in 2025 to a level slightly exceeding the base value. It is additionally found that labor productivity and return on assets are the most sensitive to changes in external conditions, while return on share capital demonstrates relative stability. The obtained results confirm the feasibility of applying an integrated approach to evaluating the efficiency of cooperative activities. The practical significance of the study lies in the possibility of using the proposed methodological toolkit to substantiate managerial decisions aimed at improving the efficiency of cooperative functioning. The scientific novelty lies in the improvement of the methodological approach to comprehensive efficiency assessment of agricultural service cooperatives through the development of an integrated index, which, compared to existing approaches, allows for simultaneous consideration of economic and organizational components of their functioning, providing a more substantiated evaluation of resource utilization effectiveness.

Keywords: cooperation; agricultural service cooperatives; cooperative movement; cooperative relations; cooperative employment; agro-industrial production.

Постановка проблеми. У сучасних ринкових умовах розвитку аграрного сектору України сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи є важливим інструментом підвищення конкурентоспроможності малих і середніх товаровиробників. Забезпечуючи при цьому їх доступ до матеріально-технічних ресурсів, послуг зі зберігання, переробки та збуту продукції. Водночас розвиток сільськогосподарської обслуговуючої кооперації стримується низкою системних проблем. Серед основних

проблем, які стримують розвиток обслуговуючої кооперації є: недосконалість законодавчо-нормативної бази; неузгодженість положень окремих нормативно-правових актів; недостатній рівень державної підтримки; обмеженість фінансових і матеріально-технічних ресурсів. Також низька обізнаність сільськогосподарських товаровиробників щодо переваг кооперативної форми господарювання. Серед додаткових чинників — стереотипи щодо кооперативів як колективних господарств, а також недосконалість їхніх організаційно-економічних механізмів функціонування. За таких умов особливої актуальності набуває оцінювання ефективності діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Саме результати їх функціонування визначають спроможність кооперативної моделі забезпечувати раціональне використання трудових, матеріально-технічних і фінансових ресурсів, підвищувати економічну результативність діяльності членів кооперативів та сприяти сталому розвитку аграрного сектору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасних ринкових умовах обслуговуюча кооперація в агропромисловому виробництві набирає нових форм і потребує подальшого ґрунтовного наукового вивчення. Питання формування та розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в аграрному секторі національної економіки активно вивчалися численними, як вітчизняними, так і зарубіжними економістами-аграрниками. Вагомий внесок у дослідження проблем розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації зробили як вітчизняні вчені — Л. М. Газуда, В. К. Збарський, І. П. Кудінова, М. А. Лендел, М. Й. Малік, І. П. Мосіюк, А. О. Пантелеймоненко, М. П. Талавиря, О. О. Томілін, — так і зарубіжні дослідники — Л. Бізікова, А. Вольц, Й. Меллерс, М. М. Міку, К. Карантінініс, Є. Нільссон та інші.

Отже, аналіз наукових джерел свідчить про активний розвиток досліджень у сфері формування та розвитку обслуговуючої сільськогосподарської кооперації України.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний науковий доробок у сфері формування та розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, питання комплексного оцінювання ефективності функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів залишаються недостатньо дослідженими. Більшість наукових праць зосереджується на аналізі правових засад діяльності кооперативів, особливостей їх організаційного розвитку, державної підтримки, фінансового забезпечення та окремих економічних показників функціонування.

Недостатньо розробленими залишаються методичні підходи до комплексної оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. При таких підходах одночасно враховувались результативність використання трудових, матеріально-технічних, фінансових ресурсів, а також рівень участі членів кооперативів у господарській діяльності. Наявні підходи, як правило, базуються на використанні окремих показників, що не дає змоги сформувати цілісне уявлення про ефективність функціонування обслуговуючих кооперативів та виявити взаємозв'язок між економічними й організаційними складовими їх діяльності. Вирішення зазначених проблем є важливим для обґрунтування напрямів підвищення ефективності функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Важливим є удосконалення механізмів управління їх ресурсним потенціалом та посилення ролі кооперації у забезпеченні сталого розвитку аграрного сектору України.

Саме тому у межах дослідження увагу зосереджено на розробленні та апробації методичного підходу до комплексного оцінювання ефективності

функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, який ґрунтується на використанні інтегрального індексу ефективності, що поєднує показники продуктивності праці, фондівіддачі, віддачі пайового капіталу та кооперативної активності.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є аналіз ефективності функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України на основі оцінювання економічних та організаційних показників їх діяльності, розроблення інтегрального індексу ефективності та обґрунтування напрямів підвищення результативності їх функціонування.

Виклад основних результатів дослідження. Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи функціонують відповідно до положень Господарського кодексу України [1]. У науковій літературі обслуговуючий кооператив розглядається як організаційно-правова форма господарювання, діяльність якої спрямована насамперед на задоволення економічних потреб своїх членів, а не на максимізацію прибутку [2].

На думку І. П. Мосіюка, основними перешкодами розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів є недосконалість законодавчої бази, недостатня державна підтримка, обмеженість фінансових ресурсів та низький рівень кооперативної культури [3]. А.О. Пантелеймоненко зазначає, що обслуговуюча кооперація є ефективним механізмом підвищення конкурентоспроможності малих товаровиробників завдяки спільному використанню матеріально-технічних ресурсів, організації збуту продукції та зниженню трансакційних витрат. Водночас розвиток кооперації, на його думку, значною мірою залежить від державної підтримки, кооперативної освіти та рівня довіри між її учасниками [4].

М. А. Лендел наголошує, що обслуговуючі кооперативи забезпечують інтеграцію дрібних товаровиробників у сучасні агропродовольчі ринки. При цьому сприяють економії на масштабах виробництва та підвищують

ефективність господарської діяльності [5]. О. О. Томілін розглядає обслуговуючу кооперацію як форму вертикальної інтеграції аграрного виробництва, яка поєднує процеси виробництва, заготівлі, зберігання, переробки та збуту сільськогосподарської продукції [6].

Зарубіжні дослідники також відзначають важливу роль обслуговуючої кооперації у розвитку аграрного сектору. Зокрема, К. Карантінініс підкреслює, що обслуговуючі кооперативи створюються для задоволення економічних потреб своїх членів, а не для отримання максимального прибутку [7]. На думку А. Вольц, такі кооперативи забезпечують дрібним фермерам доступ до сучасної сільськогосподарської техніки, каналів збуту продукції, матеріально-технічного постачання та консультаційних послуг [8].

Л. Бізікова, та співавтори зазначають, що фермерські організації, зокрема обслуговуючі кооперативи, сприяють розширенню доступу малих виробників до ринків, фінансових ресурсів, інноваційних технологій та інформації, що позитивно впливає на продуктивність виробництва й рівень доходів фермерських господарств [9].

Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи в Україні характеризуються стабільною кількістю зареєстрованих одиниць на рівні близько 1,2–1,3 тис. протягом 2019–2022 років, тоді як частка реально діючих кооперативів становить приблизно 45–50% [10; 11].

Кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у 2023 році становила орієнтовно 600 одиниць, у 2024 році — 630 одиниць, у 2025 році — 620 одиниць. Наведені показники отримані на основі узагальнених даних Міністерства аграрної політики та продовольства України, оскільки Державна служба статистики України не формує окремого регулярного статистичного ряду щодо кількості діючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Для поглиблення аналізу діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів доцільно доповнити оцінку абсолютних показників системою відносних показників ефективності, які характеризують результативність використання трудових, матеріально-технічних і фінансових ресурсів.

З цією метою розраховано такі показники як: продуктивність праці, що характеризує обсяг коштів, отриманих від надання послуг, у розрахунку на одного працюючого; фондovіддача, яка відображає обсяг коштів від надання послуг, отриманий на 1 грн вартості основних засобів; коефіцієнт віддачі пайового капіталу, що характеризує обсяг коштів від надання послуг, отриманий на 1 грн пайового фонду. Продуктивність праці розраховують за формулою:

$$ПП = \frac{ОП}{ЧП}, \quad (1)$$

де:

ПП—продуктивність праці, тис. грн/особу;

ОП — кошти, отримані від надання послуг кооперативами, тис. грн;

ЧП — кількість працюючих у сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах, осіб [12; 13].

Фондовіддачу розраховують за формулою:

$$ФВ = \frac{ОП}{ОЗ}, \quad (2)$$

де:

ФВ — фондovіддача, грн/грн;

ОП — кошти, отримані від надання послуг кооперативами, тис.грн;

ОЗ — вартість основних засобів, тис. грн [12; 13].

Коефіцієнт віддачі пайового капіталу розраховують за формулою:

$$K_{ВПК} = \frac{ОП}{ПФ}, \quad (3)$$

де:

$K_{ВПК}$ — коефіцієнт віддачі пайового капіталу, грн/грн;

ОП — кошти, отримані від надання послуг кооперативами, тис. грн;

ПФ — розмір пайового фонду, тис. грн [13; 14]

Коефіцієнт кооперативної активності розраховують за формулою:

$$K_{Кка} = \left(\frac{ЧП}{ЧЧ} \right) \times 100, \quad (4)$$

де:

$K_{Кка}$ — коефіцієнт кооперативної активності, %;

ЧП — кількість працюючих у СОК, осіб;

ЧЧ — кількість членів кооперативів (засновників), осіб [авторська модифікація на основі джерел: 14; 15].

Таблиця 1

Оцінка ефективності діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів

Показник	2023	2024	2025	Темп зростання, % (2025 до 2023 рр.)
Продуктивність праці, тис. грн/особу	44,16	12,67	23,12	52,35
Фондовіддача, грн/грн	0,222	0,088	0,137	61,71
Коефіцієнт віддачі пайового капіталу, грн/грн	0,593	0,372	0,961	162,06

Джерело: розраховано авторами за даними статистичної звітності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України [15].

Отримані результати свідчать, що у 2023–2025 роках ефективність діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів характеризувалася неоднорідною динамікою. Продуктивність праці у 2024 році суттєво знизилася внаслідок скорочення обсягу коштів від надання

послуг при одночасному збільшенні чисельності працюючих. У 2025 році відбулося часткове відновлення цього показника до 23,12 тис. грн на одного працюючого, однак його значення залишалося майже вдвічі нижчим порівняно з 2023 роком. Фондовіддача також мала тенденцію до зниження: якщо у 2023 році на 1 грн основних засобів припадало 0,222 грн коштів від надання послуг. Напроти у 2025 році цей показник склав — лише 0,137 грн, що свідчить про недостатньо ефективне використання матеріально-технічної бази кооперативів. Водночас коефіцієнт віддачі пайового капіталу демонструє позитивну тенденцію. У 2025 році значення показника досягло 0,961 грн/грн, перевищивши рівень 2023 року на 62,1%. Це свідчить про підвищення результативності використання пайового капіталу та зростання обсягу послуг, що припадають на одиницю пайового фонду.

Проведемо розрахунок коефіцієнту кооперативної активності, який розраховано за формулою:

$$K_{ка} = \frac{Ч}{П} \times 100 \quad (5)$$

де:

$K_{ка}$ — коефіцієнт членства;

Ч — кількість членів кооперативу;

П — кількість працюючих.

Результати розрахунку коефіцієнта кооперативної активності наведено в табл. 2.

Результати розрахунків свідчать, що рівень залучення членів кооперативів до трудової діяльності має нестабільний характер. Так, у 2024 році спостерігалось зростання коефіцієнта до 30,05 %, що було зумовлено збільшенням кількості працюючих при одночасному скороченні членської бази. У 2025 році значення показника знизилось до 20,92 %, однак залишалося вищим за рівень 2023 року. Це свідчить про часткове посилення

трудової участі членів кооперативів у їхній господарській діяльності.

Таблиця 2

**Динаміка коефіцієнта кооперативної зайнятості у
сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах**

Рік	Кількість працюючих, осіб	Кількість членів, осіб	Коефіцієнт кооперативної зайнятості (працюючих на 100 членів), %
2023	869	5654	15,37
2024	1159	3857	30,05
2025	684	3270	20,92

Джерело: розраховано авторами за даними статистичної звітності сільськогосподарської обслуговуючої кооперації [15].

Проведений аналіз ефективності діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів за 2023–2025 роки дозволив встановити неоднорідний характер їх розвитку. Встановлено суттєве зниження продуктивності праці у 2024 році з подальшим частковим відновленням у 2025 році. Однак без досягнення рівня базового 2023 року, що свідчить про нестабільність використання трудових ресурсів. Фондовіддача протягом досліджуваного періоду демонструвала тенденцію до зниження, що вказує на недостатньо ефективне використання основних засобів кооперативів та потребу в оптимізації їх матеріально-технічної бази. Коефіцієнт віддачі пайового капіталу, навпаки, характеризувався позитивною динамікою у 2025 році, що свідчить про підвищення ефективності використання фінансових ресурсів кооперативів.

Розрахований авторський показник — коефіцієнт кооперативної активності — виявив нестабільний характер залучення членів кооперативів до трудової діяльності. Це свідчить про недостатню узгодженість між членською та виробничою складовими кооперативної моделі. Разом із тим окремий аналіз наведених показників не дає можливості визначити загальний

рівень ефективності функціонування кооперативів, оскільки вони характеризують різні складові їх діяльності. При його побудові всі часткові показники було нормовано відносно базового 2023 року, що забезпечує їх можливість комплексного оцінювання ефективності функціонування кооперативів.

З цією метою запропоновано авторський інтегральний індекс ефективності, який узагальнює результати використання трудових, матеріально-технічних, фінансових та організаційних ресурсів.

$$PE = \frac{I_{ПП} + I_{ФВ} + I_{ПК} + I_{КА}}{4}, \quad (6)$$

де:

ПЕ— інтегральний індекс ефективності кооперативу;

$I_{ПП}$ — індекс продуктивності праці;

$I_{ФВ}$ — індекс фондівддачі;

$I_{ПК}$ — індекс віддачі пайового капіталу;

$I_{КА}$ — індекс кооперативної активності.

Динаміка інтегрального індексу ефективності діяльності кооперативу та його складових за 2023–2025 рр. нами представлена в табл. 3.

Таблиця 3.

Динаміка інтегрального індексу ефективності діяльності кооперативу та його складових за 2023–2025 рр.

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Індекс продуктивності	1,000	0,287	0,524
Індекс фондівддачі	1,000	0,396	0,617
Індекс віддачі пайового капіталу	1,000	0,627	1,621
Індекс кооперативної активності	1,000	1,955	1,361
Інтегральний індекс	1,000	0,816	1,031

Джерело: розрахунки авторів

Аналіз даних таблиці 3 свідчить, що у 2024 році інтегральний індекс ефективності діяльності кооперативу знизився до 0,816, що було зумовлено істотним погіршенням продуктивності праці (індекс — 0,287) та фондівіддачі (індекс — 0,396). Водночас підвищення рівня кооперативної активності (індекс — 1,955) і відносно стабільна віддача пайового капіталу (індекс — 0,627) лише частково компенсували негативний вплив цих факторів. У 2025 році спостерігається відновлення загальної ефективності, про що свідчить зростання інтегрального індексу до 1,031, тобто до рівня, що перевищує базовий 2023 рік. Найвагомішим чинником позитивної динаміки стало суттєве підвищення віддачі пайового капіталу (індекс — 1,621), а також покращення фондівіддачі (до 0,617) і продуктивності праці (до 0,524) порівняно з попереднім роком. Незважаючи на певне зниження індексу кооперативної активності відносно 2024 року, його значення (1,361) залишилося вищим за базовий рівень, що позитивно вплинуло на загальний результат. У сучасних умовах функціонування сільськогосподарських кооперативів зростає роль ефективності використання ресурсного потенціалу, що зумовлено макроекономічною нестабільністю, змінами структури аграрного виробництва та обмеженістю фінансових ресурсів.

Аналіз показників за 2023–2025 роки доповнено інтерпретацією сучасних тенденцій розвитку кооперативного сектору України. Це дозволяє оцінити не лише ретроспективну динаміку, але й актуальний стан інституційного середовища у 2026 році. Сучасні тенденції розвитку аграрного сектору України у 2026 році характеризуються уповільненням темпів зростання виробництва до 1,4%, що свідчить про перехід галузі до стадії відновлювальної стабілізації [16]. У таких умовах питання ефективності використання ресурсів у сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах набуває особливої актуальності. Саме кооперативні структури виступають інструментом підвищення стійкості дрібних та середніх

виробників. Загалом результати дослідження підтверджують необхідність удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Зокрема шляхом підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу та активізації участі членів у господарській діяльності. Запропонований підхід до оцінювання ефективності діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів дозволяє оцінити ступінь фактичної участі членів у господарській діяльності. Допомогає виявити дисбаланс між членською базою та реально зайнятим персоналом, а також поглибити аналіз організаційно-економічного механізму їх функціонування. Для комплексної оцінки ефективності функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів запропоновано авторський інтегральний індекс ефективності. Це дає можливість поєднувати показники продуктивності праці, фондівіддачі, віддачі пайового капіталу та кооперативної активності. Його використання забезпечує комплексну оцінку ефективності використання трудових, матеріально-технічних і фінансових ресурсів, а також рівня участі членів кооперативів у господарській діяльності.

Висновки. Наукова новизна дослідження полягає в удосконаленні методичного підходу до оцінювання ефективності діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів шляхом розроблення інтегрального індексу ефективності. Такий підхід забезпечує комплексне узагальнення економічних та організаційних показників їх функціонування. Результати інтегральної оцінки демонструють, що після погіршення ефективності у 2024 році кооператив у 2025 році забезпечив відновлення та незначне перевищення базового рівня розвитку. Це свідчить про підвищення ефективності використання пайового капіталу та поступове покращення результативності діяльності. Водночас продуктивність праці й фондівіддача все ще потребують подальшого зростання для забезпечення збалансованого

розвитку кооперативу. Перспективи подальших досліджень полягають в удосконаленні методики оцінювання ефективності діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів шляхом апробації запропонованого інтегрального індексу на регіональному рівні. Зокрема у визначенні вагомості окремих складових показників із використанням економіко-математичних методів, а також розробленні прогнозних моделей розвитку кооперативного сектору в умовах післявоєнного відновлення аграрної економіки України.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV (із змінами і доповненнями).
2. Малік М. Й. Науково-методичне забезпечення розвитку кооперації в аграрній сфері економіки. *Економіка АПК*. 2010. № 12. С. 103–108.
3. Мосіюк І. П., Кудінова І. П. Сільськогосподарська кооперація: проблеми, шляхи розв’язання. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2010. № 35. С. 178–182.
4. Пантелеймоненко А. О. *Аграрна кооперація в Україні: теорія і практика* : монографія. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. 347 с.
5. Лендел М. А., Збарський В. К., Талавиря М. П., Газуда Л. М. *Розвиток кооперативних відносин в аграрному секторі України* : монографія. Київ : НУБіП України, 2016. 307 с.6.
6. Томілін О. О. Обслуговуюча кооперація – один із проявів вертикальної інтеграції при міжгалузевій взаємодії. *Інноваційна економіка*. Тернопіль, 2012. № 10 (36). С. 39–43. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1576> (дата звернення: 29.04.2026).
7. Karantininis K., Nilsson J. (Eds.). *Vertical Markets and Cooperative*

Hierarchies: The Role of Cooperatives in the Agri-Food Industry. Dordrecht : Springer, 2007. 285 p.

8. Wolz A., Möllers J., Micu M. M. Options for Agricultural Service Cooperatives in a Postsocialist Economy: Evidence from Romania. *Outlook on Agriculture*. 2020. Vol. 49, No. 1. P. 57–65.

9. Bizikova L. et al. A Scoping Review of the Contributions of Farmers' Organizations to Smallholder Agriculture. *Nature Food*. 2020. Vol. 1. P. 620–630.

10. Державна служба статистики України. Кількість юридичних осіб за організаційними формами господарювання : офіц. вебсайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 29.04.2026).

11. Міністерство аграрної політики та продовольства України. *Стан розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні* : офіц. вебсайт. URL: <https://minagro.gov.ua> (дата звернення: 29.04.2026).

12. Бутинець Ф. Ф. *Економічний аналіз діяльності підприємств* : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2012. 680 с.

13. Савицька Г. В. *Економічний аналіз діяльності підприємства* : навч. посіб. Київ : Знання, 2014. 655 с.

14. *Методичні рекомендації з аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств аграрного сектору*. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2018. 120 с.

15. Державна служба статистики України. Форма № 50-сг «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств» за 2023–2025 роки. Офіц. вебсайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 29.04.2026).

16. Державна служба статистики України. *Індекс сільськогосподарської продукції в січні–травні 2026 року*. Офіц. вебсайт. URL: <https://stat.gov.ua> (дата звернення: 29.04.2026).